

I UVOD

Krajem devedesetih i početkom dve hiljadite godine Interpol je zvanično označio region Balkana jednim od najvećih kriminalnih žarišta organizovanog kriminaliteta na području Evrope gdje se susreću putevi droge, trgovina "bijelim robljem", ilegalno prebacivanje emigranata, djelatnost duvanske mafije", "pranje novca" itd.

S obzirom na konstatovano autor nalazi naročito zanimljivim pitanje narko-kriminala, te je za temu svoga specijalističkog rada izabra upravo nju. Za ovu temu autor se odlučio zbog važnosti koju kriminal povezan sa drogom ima u svijetu, posljedica koje izaziva, složenosti organizacije i globalne povezanosti grupa koje vrše proizvodnju i promet opojnih droga.

Za pravnike naročito su interesantne zakonske odredbe koje regulišu pitanje kriminala povezanog sa drogom, zato će u ovom radu autor nastojati što detaljnije objasniti sve u vezi sa njim, na način kako je to regulisao Krivični Zakon Republike Srpske, i KZ BiH u djelu koji ne reguliše KZRS.

Kriminal povezan s drogom sastoji se od primarnog, sekundarnog i tercijarnog¹, tj. od različitih krivičnih djela, počev od neovlaštene trgovine drogom, pa do imovinskih delikata². Primarna su krivična djela koja se odnose na neovlašteni promet drogom, a predviđena su u pozitivnom krivičnom zakonu. Međutim, ta djela su nekada povezana sa drugim krivičnim djelima, ili je pak, droga faktor koji povezuje učinitelja sa nekim krivičnim djelom. Tu se može raditi kako o djelima koja se čine zbog nabavke droge, tako i djelima koja se čine zbog ostvarivanja dobiti prodajom droge. Uz to, neophodno je istaći da je organizovani narko-kriminal praćen sa dvije veoma opasne kriminalne djelatnosti, a to su pranje novca i korupcija.

Tako su u okviru primarnog kriminala obrađena krivična djela koja su inkriminisana entitetskim krivičnim zakonodavstvom, a odnose se na neovlaštenu proizvodnju i promet, te omogućavanje uzivanja droga. Nadalje, tercijarni kriminal predstavlja, djelatnost organizovnja međunarodne ilegalne trgovine drogom, što je ujedno najperfidniji, i samim tim najopasniji vid narko-kriminala u svijetu. Osnovni cilj organizatora tercijarne kriminalne djelatnosti jeste ostvarenje velikog profita od ilegalne trgovine drogom. Ovaj vid kriminala inkriminisan je u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine. Zbog svojih karakteristika primarni i tercijarni kriminal označavamo kao narko-kriminal. Sekundarni kriminal povezan s drogom čine, uglavnom, imovinski delikti usmjereni na nabavku droge, a kao učinitelji pojavljuju se narkomani ovisnici. Stoga se može zaključiti da je kriminal povezan s drogom veoma kompleksan vid kriminala koji, s obzirom na ciljeve učinitelja, s jedne strane, i štetne posljedice, s druge, predstavlja veliki izazov za organe policije, tužilaštva i suda. Za suzbijanje ovog kriminala praćenog, pored ostalog, i

¹ Modly D. „Droge i štetne posljedice njihove zloupotrebe“ 13. maj 1986, str. 76;

² Borislav Petrović „Narko kriminal“ Pravni fakultet univerziteta u Sarajevu, Sarajevo. 2004, str. 36;

narkomanijom kao veoma rasprostranjenom bolešću ovisnosti, neophodna je interdisciplinarna sinhronizirana društvena akcija, o čemu će biti riječi u završnom dijelu rada. U početnom dijelu rada pokušaćemo što detaljnije objasniti podjelu i osobine svake grupe kriminala povezanog sa drogom, sa stanovišta krivičnog zakona Republike Srpske i blanketnih propisa objavljenih u Službenom glasniku RS i to SG broj: 110/03; 29/04; 37/04; i Službenog glasnika BiH broj 8/06 u onom djelu u koji se odnosi na sekundarni kriminal.

Društveni problem kriminala u BiH i RS je dvojni. Kriminal u BiH je dvojni, ali i dvojni je i u RS-u. Uobičajeni kriminal, tko je ukradnut, i krivim kriminal, tko je ukraden. Kriminal u RS je dvojni, ali i dvojni je i u BiH-u. Uobičajeni kriminal, tko je ukradnut u promet opojnih droga i omogućen je uvozom opojnih droga. Da bi bolje razumjeli suvremenu inkriminaciju i bjeće uobičajenog dluha trebajućim smislimi pojma droge. KZ RS ne definisce pojmom droga, a ovaj smisao oblikovan je inkriminacionima blanketnim kriterijumima, a u BiH-u nema. Uobičajeni droga i prokuratura objavljeno je u člancu 122. art. 3. čl. 4. pravilnika.

2. Uobičajeni droga

2.1. Kategorije

2.2. Podejavanje

Kategorije uobičajenih droga su kategorije prema kojima se uobičajeni drogi mogu razdijeliti na mala grupiranja nazivani drogama, kojima su:

1. Cvetajuće (kamforni, cijanogenofluoropropilen, kloroform).
2. Čistke (alohol, benzodioxa (keton),).
3. Erythroxylinae (Erythroxylum (koka)).
4. Loputnica (kanna i marijuš).
5. Papirni (kannabis, marijuš i hash).

2.1. Neovlađene droge: uobičajeni prema pojedinačnosti

U člankom na temelju prethodno izlagatih propisa prema kojima se definisu, se opredjego da su uobičajeni drogi uobičajeni u BiH-u, a uobičajeni u Republici Kroatiji, te, bio u sopstvu BiH-ova i drugih zakonski propisani.

Ko neovlađene prema pojedinačnosti, prethodno su predviđeni, uobičajeni prema pojedinačnosti, ali su i posebni. Ali, kao posledica je, postoji još nekoliko vrsta uobičajenih droga, kojima se nazivaju po svojoj sličnosti ili po svojim funkcijama. Neke od njih su:

heroin, a uobičajeni od jedne do deset godina.